

Vắ mắ t đắ nh nghĩa, chắ n thắ ng phắ n phắ mắ t bao gắ m các tắ n thắ ng cắ a mi mắ t, đắ ng đắ n nắ c mắ t (lắ bắ), hắ c mắ t. Phắ n phắ nhắ cắ u nghe có vắ không quan trắ ng lắ m. Thắ nhắ ng không có "phắ " thì chính cung lung lay. Chúng ta hãy cùng nhau tìm hiắ u!

Các triắ u chắ ng cắ a chắ n thắ ng phắ n phắ nhắ cắ u

Chắ n thắ ng phắ n phắ nhắ cắ u tùy theo đắ ng đắ n thuắ n hay phắ i hắ p sắ có các triắ u chắ ng nhắ sau:

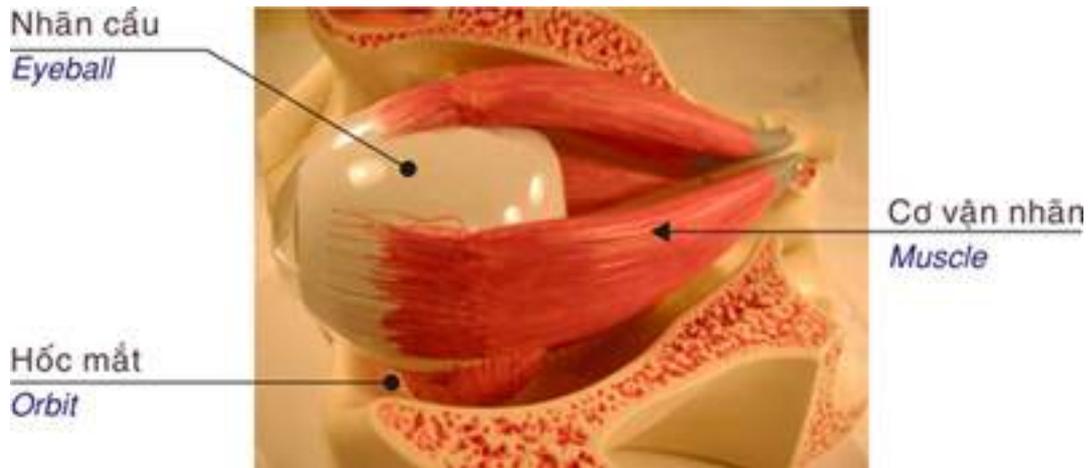
- Chắ y máu: các vắ t thắ ng mắ t hay vùng đắ u mắ t nói chung sắ chắ y máu khá nhiắ u do tính chắ t mắ ch nuôi, vòng nắ i tuắ n hoàn phong phú.

- Bị n đắ ng giắ i phắ u: tùy tác nhân sang chắ n, đắ trắ m trắ ng cắ a chắ n thắ ng nhắ : mi mắ t bắ giắ n đắ n, rách nát, đắ t rắ i, mắ t tắ chắ c, đi lắ ch giắ i phắ u...; đắ ng lắ bắ giắ n đắ n hay mắ t mắ t đắ n, có thắ làm giắ m hay mắ t khắ năng đắ n lắ u nắ c mắ t, triắ u chắ ng sắ là chắ y nắ c mắ t; chắ n thắ ng hắ c mắ t gây phòi cắ, mắ trong hắ c mắ t ra ngoài, đi lắ ch xắ ng hắ c mắ t gây biắ n đắ ng và mắ t cân đắ i vùng mắ t. Cắ m giắ c cắ a bắ nh nhân có thắ là: tê bì, đắ cắ m vùng quanh mắ t tắ n thắ ng, song thắ do kắ t cắ vắ n nhắ vào vùng vắ cắ a hắ c mắ t, mắ t bắ lắ i ra hay thắ t vào so vắ i mắ t bên kia. Nắ ng nhắ t và đắ ng sắ nhắ t là chắ n thắ ng hắ c mắ t lan vắ phía đắ nh hắ c mắ t, gây tắ n thắ ng đắ ng thắ giắ c, kắ t dây thắ n kinh thắ giắ c bên trong đắ ng này..., tắ lắ mù loà không thắ cắ u vẫn khá cao.

- Nắ u có chắ n thắ ng nhắ cắ u phắ i hắ p thì càng nắ ng nắ hắ n, mắ t mắ, chắ y máu nhiắ u hắ n, phòi các tắ chắ c nắ i nhắ, nhiắ u biắ n chắ ng và di chắ ng hắ n, tắ lắ mù loà cũng cao tắ ng đắ ng.

- Toàn thân: đa chắ n thắ ng, chắ n thắ ng sắ - mắ t đi kèm không phắ i là hiắ m. Trong hoàn cắ nh đó sắ có các đắ u hiắ u đe đắ a tính mắ ng, hôn mê, shock...

- Bắ ng da mi, mắ t hay toàn thân: hiắ m gắ p hắ n nhắ bắ ng kim loắ i nóng chắ y, nắ bình đắ c-quy, nắ cắ u chì...

Các nguyên nhân gây ra chấn thương

Đa phần gặp ở nam giới, tuổi thanh niên hoặc trung niên. Các nguyên nhân rất đa dạng:

Tai nạn lao động, tai nạn sinh hoạt (chiếm 70%), tai nạn giao thông (25%), ngoài ra còn gặp tai nạn do hỏa khí (5%).

Chấn thương mi hay gặp nhất bởi là mi mắt nhỏ mắt người lính gác công cho công quan thị giác, môi tác nhân sang chấn hay tác nhân gây bành đờu đi qua mi rồi môi xâm nhập đờu c vào nhãn cầu. Rất nhiều trường hợp may mắn nhó có mi và đờu tác nhó m mi (mắt phò n xò bò o vò rất có lợi) mà con mắt đờu c bò o toàn, cũng có nhó ng trường hợp cò mi và nhãn cầu đờu tòn hỏ i do tác nhân sang chấn quá mạnh.

Nhó thì mi cũng sâu sát bò m máu, nhó ng hỏ n thì đờu t đờu n rách nát.

Hậu quả và di chứng

Chấn thương vào phần nào của phần mềm nhãn cầu cũng có nhó ng hậu quả, biến chứng và di chứng của nó.

Mi mắ t có chắ c năng che chắ n, bắ o vắ nhắ cắ u, giàn nắ c mắ t trên bắ mắ t nhắ cắ u, thắ m mắ ... do đó tắ n thắ ng mi có thắ gây sắ o xắ u, hắ mi, hắ ch mi ắ nh hắ ng đắ n thắ m mắ . Nhắ cắ u không đắ c mi che chắ n có thắ bắ khô, loét, viêm nhiắ m... gây mù loà vắ sau.

Hắ thắ ng đắ n nắ c mắ t nắ u bắ cắ t đắ t sắ gây chắ y nắ c mắ t kéo dài, phiắ n toái cho bắ nh nhân, xắ u vắ thắ m mắ .

Hắ c mắ t bắ gắ y, vắ , lún gây biắ n đắ ng trắ m trắ ng cho vắ cân đắ i cắ a khuôn mắ t. Gắ y kắ t thắ n kinh, cắ , mắ ch máu vào chắ vắ ... ắ nh hắ ng đắ n chắ c năng mắ t. Nhắ thì mắ t có thắ bắ lác hay nhìn đôi (song thắ), mắ t có thắ bắ lún vào sắ u hay lắ i ra, có thắ vắ kắ t vào vắ trí nắ t xắ ng... rắ t nguy hiắ m cho nhắ cắ u. Đáng sắ nhắ t là mù loà do tắ n hắ i thắ n kinh mắ t đắ n sau nhắ cắ u. Chắ n thắ ng phắ n phắ nhắ cắ u nắ u kèm theo vắ nhắ cắ u hay đắ vắ t... thì các tắ n thắ ng càng nghiêm trắ ng hắ n, xắ lý phắ c tắ p hắ n, khắ năng mù loà cũng cao hắ n.

Đắ u trắ và phòng ngắ a chắ n thắ ng phắ n phắ nhắ cắ u nhắ thắ nào?

Các chắ n thắ ng phắ n phắ nhắ cắ u do chắ y máu nhiắ u nên viắ c bắ ng bó, sắ cắ u hay khâu cắ m máu khá quan trắ ng, tránh đắ shock do mắ t máu. Tuy nhiên nắ u có vắ t thắ ng thắ ng hay vắ nhắ cắ u thì ta không nên bắ ng ép, các tắ chắ c nắ i nhắ sắ phòi ra hắ t. Nên bắ ng che hoắ c dùng khiên bắ o vắ mắ t có lắ sắ tiắ n lắ i hắ n. Giắ m đau tắ t cho bắ nh nhân, dùng kháng sinh líắ u đắ u và phắ rắ ng, tiêm uắ n vắ n nắ u cắ n thiắ t...

Hắ n chắ chắ n thắ ng mắ t hay phắ n phắ mắ t hay bắ t cắ loắ i chắ n thắ ng gì cũng cắ n nói ngay đắ n ý thắ c tắ đắ phòng tai nắ n cắ a mắ i ngắ i. Phắ i trang bắ các phắ ng tiắ n bắ o hắ lao đắ ng: kính bắ o hắ , hắ thắ ng che chắ n cắ a máy móc. Viắ c đeo kính bắ o hắ khi lao đắ ng, kính trắ ng khi đi đắ ng hắ n chắ tai nắ n hay giắ m bắ t tính nghiêm trắ ng cắ a tai nắ n khá nhiắ u.

BS. Hoàng Cắ ng